

Η ΠΑΛΙΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΛΑΖΗ

Ραδιοφωνική έκπομπή δια
τὴν 20 Σεπτεμβρίου 1970
ἡμέραν : Κ Υ Ρ Ι Δ Κ Η Η
καὶ ὄραν : 22.30 - 23.00

82^a

τὴν ἔκπομπὴν παρουσιάζουν ὁ ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ καὶ ὁ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ, τραγουδοῦν ἡ ΚΑΒΙΩ Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Στὴν τελευταία μας συνάντησι, ἀγαπητέ μου Δημήτρη, εἶχαμε ἀρχίσει νά μιλάμε γιὰ τὰ ἑθνητικά τῆς παλαιῆς Ἀθήνας...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί. Καί σοῦ ἔλεγα Γιάννη μου, ὅτι οἱ πρῶτοι ἑθνητικοὶ ἀγῶνες στὴν Ἀθήνα, ἔγιναν στὰ 1859, στὴν πλατεῖα Κουμουντούρου...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τὴν γνωστὴ πλατεῖα Κουμουντούρου, στὴν ὁδὸν Πειραιῶς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς ἐκεῖ. Ἦτανε τότε ἡ πλατεῖα Ἐλευθερίας ἢ πλατεῖα Κουμουντούρου, ἡ μόνη εὐπρόσωπη σχετικὰ πλατεῖα τῆς Ἀθήνας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Νά γιὰ στάσου. Πρῶτα πρῶτα πῶς λεγότανε πραγματικὰ : Κουμουντούρου ἢ Ἐλευθερίας αὐτὴ ἡ πλατεῖα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὸ ἐπίσημό της ὄνομα εἶναι : Πλατεῖα Ἐλευθερίας. Ὅμως ἐπειδὴ εἶχε ἐκεῖ τὸ σπίτι του ὁ Κουμουντούρος, Ἀλέξανδρος Κουμουντούρος, πολιτικός τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ποῦ εἶχε χρηματίσει καὶ πολλές φορές Πρωθυπουργός, ὁ κόσμος εἶχε μᾶλλον νά λέγῃ τὴν πλατεῖα Ἐλευθερίας, πλατεῖα Κουμουντούρου.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Κατάλαβα. Κάτι ἀνάλογο συνέβη καὶ μέ τὴν πλατεῖα Βιτυρίας πολὺ ἀργότερα βέβαια. Ἐπειδὴ ἐκεῖ καθότανε ὁ δήμαρχος τῶν Ἀθηναίων, ὁ Παναγῆς Κυριακός, ἡ πλατεῖα Βιτυρίας λεγότανε ἀπὸ τὸν κόσμον : Πλατεῖα Κυριακοῦ.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Ἄς ξαναγυρίσωμε ὅμως στὰ ἑθνητικά μας γιατί νομίζω πῶς ἔχουνε ἐνδιαφέρον. Λέγαμε λοιπόν... μήπως θυμᾶμαι τί λέγαμε ;

- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ "Αντε... ποῦ φαίνεται πὺς παραγέρασες Δημήτρη καὶ ξεχνᾶς εὐ-
κολα. Δέν λέγαμε τὴν Ερασμένη Κυριακὴ ὅτι ὕστερα ἀπὸ ἓνα ἔρ-
θο τοῦ ποιητοῦ Παναγιώτη Σούτσου γιὰ τὴν ἀναβίωσι τῶν Ὀλυμ-
πιακῶν Ἀγῶνων, ἓνας πλούσιος ὁμογενὴς ἀπὸ τὴν Ὀδησσό, ~~ἔδωκε~~
ὁ Βαγγέλης Ζάππας, ἐνθουσιάζομαι τόσο, ὥστε ἔγραψε στὸν βασι-
λέα Ὀθωνα ὅτι προσφ'ρει σαράντα χιλιάδες χρυσῆς λίρες, ἓνα
ἑκατομμύριο δραχμῆς, γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸν :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλιστα, αὐτὸ λέγομε. Τώρα τὸ θυμᾶμαι... καὶ συνεχίζω : Καὶ ὁ
βασιλεὺς Ὀθων καὶ ὁ ἑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τότε, Ραγναβῆς,
ἐχαρκτηήρισαν τὴν πρότασι τοῦ Ζάππα σὺν π α ρ α ὀ ο ξ ο λ ο -
γ ῆ α καὶ ἔρ ἤθησαν νὰ ἀναβιώσουν τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες.
Ὅμως, ἀπὸ τὴν ἑλλη μεριὰ δέν θέλανε νὰ χέσουνε τὴν δωρεὰ τοῦ
Βαγγέλη Ζάππα, ἓνα ἑκατομμυριακὴ δραχμῆς ἦτανε ἡ δωρεὰ καὶ ὁ
Ραγναβῆς ἔγραψε στὸν Ζάππα, νὰ βάλῃ κάτι παραπάνω γιὰ ν'ἀποικη-
σῇ ἡ Ἀθήνα κάτι πολυτιμώτερο : Ἐνα μέγαρο γιὰ βιομηχανικῆς
καὶ γεωργικῆς ἐκθέσεις ποὺ θὰ τὸ ἀποκαλοῦσανε : Ζ ἄ π ε ι ο .
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ὅστε ἔτσι κτίσθηκε τὸ Ζάππειο : Ἡ αὐτὴν τὴν εὐκαιρία :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἐτσι Γιάγκο. Ἡ δωρεὰ ξεκίνησε ἀπὸ ἀναβίωσι Ὀλυμπιακῶν Ἀγῶ-
νων καὶ χρησιμοποιήθηκε γιὰ μέγαρο Ἐκθέσεων. Ἐπειὴ πῶστισε
πολύ πολύ περισσότερο ἀπὸ τὴς σαράντα χιλιάδες λίρες, μὰ ὁ
Βαγγέλης Ζάππας, πραγματικῶς πατριώτης καὶ Μεγάλος Ἐθνεργέτης
δέχθηκε νὰ προσφέρῃ καὶ ἄλλες χρυσῆς λιρῆτσες καὶ ἔτσι ἔγινε τὸ
Ζάππειο ποὺ τὸ καμαρώνομε ὅλοι σήμερα καὶ λένε ὅτι ἐστολχισε
δεκαπλάσιο ποσὸν ἀπὸ τὴν ἐρχικὴ προσφορὰ τοῦ Ζάππα, δηλαδὴ
κάπου δέκα ἑκατομμύρια δραχμῆς, τότε !
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Πάντως, ξέρω καλὰ ὅτι γιὰ νὰ κολακευθῇ καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ Ζάπ-
πα, ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ὀθωνος τοῦ ἐπρότεινε ὅτι κίθε τριετία
ποὺ θὰ γινότανε ἡ ἔκθεσις, θὰ διοργανώνοντο καὶ ἀθλητικοὶ ἀγῶ-
νες τὴς Κυριακῆς.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ πάλιστα. Ἐπειδὴ ἔτσι ἔγιναν τὰ πράγματα. Ὁ Ζάππας ἐπολανεύθηκε μὲ τὴν διπλὴ πρότασι καὶ ἀνέλαβε τὴν δαπάνη, ὅση καὶ νὰ ἦταν. Οἱ πρῶτοι ἀγῶνες, ὁρίσθησαν τὸν ἐπόμενον χρόνον, ὅτι 1859, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶχε ἀρχίσει ἀκόμη νὰ κτίζεται τὸ μέγαρον τοῦ Ζαππείου.

ΓΙΑΝΝΙΑ ΗΣ Κι' αὐτὴ ἡ ἀπόφασις ἦτανε μιὰ πολυαεὶα γιὰ τὸν Ζάππα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὅπως δὴποτε. Καὶ ὁ ἄνθρωπος εὐχαριστήθηκε ἀσφαλῶς

ΓΙΑΝΝΙΑ ΗΣ καὶ οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες - οἱ πρῶτοι - θὰ ἐγκαινιάσθησαν ὅτι 1859, μὲ πρόχειρο στάδιο τὴν πλατεῖα Κουμουντούρου. Τὸ βρεφοκομεῖο, δὲν εἶχε ἀκόμη κτισθεὶ βέβαια καὶ ἔτσι ὅλος ἐκεῖνος ὁ χώρος ἦτανε ἀνοικτός. Τὰ κερμενεῖα τῆς γιετονιῆς θὰ κάνανε χρυσῆς δουλιές... Καὶ τ'ἀποτελέσματα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιὰ τ'ἀποτελέσματα θὰ μιλήσωμε ἀφοῦ πρῶτα ποῦμε κανένα καλὸ τραγοῦδι...

ΓΙΑΝΝΙΑ ΗΣ Κι' ὑπάρχει ἓνα καμπάλαιο. "~~ὅτι βέβαια τῆς ἐσχῆς ἐπερὶς ἐκεῖνης μὲ τραγοῦδι τοῦ 1880...~~ καὶ φησὶς ἐν ἄλλῳ παροτρύνουσαν

ΚΛΕΙΣ ΔΑΝΑΡΑΟΥ (μὲ συνοδεία πλένου)

(μετὰ τὸ τραγοῦδι)

« Ἴδου γοῖπὸν μαυρὰ ἐν ἀναχωρῶ φηκίτη
 τὸ σῆμα μὲν σφαιρῶν ἄρα δαδὰν δεικνύει
 ἀγρὰ ἐν τῷ αὐτοῦ μὲν κρημνῷ ἀδ' ἐν κρημνῷ
 δακτύλου μὲν κρημνῷ γὰρ ~~φαιδὸν~~ φαιδὸν κρημνῷ
 δεικνύει. "Κρημνὸν καὶ οὐ χλωρῶς σακρῶν
 τὰ δάκρυα μὲν - ἢ ἴσα
 συμφορὰ μὲν οὕτως δεικνύει»

ΓΙΑΝΝΙΑ ΗΣ Ἐπισημοῦ γιὰ τ'ἀποτελέσματα τῶν ἀγῶνων.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τί ἀποτελέσματα ; Γελοιοποιήσις πλήρης τῆς ἀθλητικῆς ἰδέας. Ἐνῶ τὸ φιλοθεάμον κοινὸν ἐγέμισε τὴν πλατεῖα Κουμουντούρου, ἡ ἀπροθυμία τῶν ἐπιδόξων ἀθλητῶν ἦτανε τραγικὴ. Περιηκοὶ αὐτοσχέδιοι ἀθληταὶ παρουσιάσθησαν κατὰ ἀχθοφόροι, παλτέζοι χαμάληδες ὅπως ἐλέγοντο τότε γιὰ τὴν ἔρσι τῶν βαρῶν καὶ γιὰ τὴν πάλη, δύο τρεῖς ἐμπορτωταὶ παραβίων ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, γιὰ τὰ ἴδια ἀγωνίσματα καὶ ἀρκετοὶ ἐφημεριδοπῶλες γιὰ τὸν δρόμον ταχύτητος καὶ τοὺς δρόμους ἀντοχῆς. Κι' ἐφ' ὅτι, ὅπως ἐνέγραψαν οἱ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς, γιὰ τὸ ἀγώνισμα τῆς ἀναρριχῆσεως ἐπὶ κάλω, ἔλαβαν μὲ-

ρος μερικοί ναύται του Πειραιώς, συνηθισμένοι να σκαρφάζουν στα σχοινιά και τα ξάρτια των παραβίων. κι' όμως πήρε τό πρωτάθλημα στην άνερίχησι επί κάλω, ένας μονόφθαλμος έπαίτης...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ ΜΕ έλλα λόγια οί πρώτοι 'Ολυμπιακοί άγώνες γελοιοποιήθηκαν.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί τό τραγικό είναι ότι δέν έλέγοντο 'Ολυμπιακοί άγώνες, μά για τό άρχαιοπροπέστερον : πρώτη 'Ολυμπιάς 1859 !

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ "Αλλα άγωνίσματα δέν εΐχε ή πρώτη 'Ολυμπιάς :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαίως. 'Αγωνίσματα έπιπικά. "Ελαβαν μέρος στα έπιπικά άγωνίσματα όλοι οί άμοξάδες των 'Αθηνών, που εξέεσαν τά έλογά τους και τά παραλλιέφανε για να τά μεταβάλλουν σε καθαραιμούς -άραβικούς κέλητες...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Πέντως τό φιλοθεάμον κοινόν θα έμεινε εύχαριστημένο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τό κοινόν διεσκέδασε βλέποντας χαμάληδες να παλεύουν και τους άμαξάδες να περιστάνουν τους έπιπείς, αλλά οί έφημερίδες ξεσηκώθηκαν και μερικές μάλιστα άγρίεσαν. Ηλούσανε όλες περί γελοιοποιήσεως και αυτό έδωσε άφορμή σε μερικούς μορφωμένους άνθρώπους, να διαμαρτυρηθούν και να προτείνουν να σταματήση αυτή ή προσπάθεια άν δέν δημιουργηθεί πρώτα στίς παποιθήσεις μια άθλητική ιδέα. και

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί φαίνεται ότι οί διαμαρτυρίες αυτές πιάσανε τόπο, γιατί μετά την πρώτη 'Ολυμπιάδα του 1859, πέρασαν ένδεκα χρόνια πως την δευτέρα 'Ολυμπιάδα που έγινε στα 1870.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι είναι Γιάννη. 'Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Γεώργιος Μαικλής, υπέρμαχος του άθλητισμού έπρότεινε να είσaxθη ή γυμναστική σαν υποχρεωτικό μάθημα στο Πανεπιστήμιο.

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Γυμναστική στα σχολεία δέν υπήρχε τότε. ούτε λόγος δέν θα γινότανε πάλι για γυμναστική στα σχολεία. οί δάσκαλοι θέλανε να μάθουν γραμματα τά παιδιά και όχι να μάθουν να σκατάρουν και να τρέχουν. Καί ή δευτέρα 'Ολυμπιάς που έγινε : Πάλι στην πλατεία Κουμουντούρου :

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Οχι βέβαια. Για τήν δευτέρα 'Ολυμπιάδα αποφασίσθηκε νά γίνῃ στό ἄρχατο στάδιο, πού σχεδόν δέν ὑπῆρχε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ τὸ ἄρχατο ἀθηναϊκὸν στάδιο ἦτανε στό ἴδιο μέρος πού εἶναι καί τὸ σύγχρονο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀ' αὐτὸ τὸ ἴδιο μέρος, ἀνατολικῆ τοῦ Ἄρδητου. Φυσικῶς, ὅπως σοῦ εἶπα, μάρμαρα σχεδόν δέν ὑπῆρχαν. οἱ τοῦρκοι, κατὰ τήν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας, εἶ βγάδανε καί τὰ μεταβάλλονε σέ ἀσβέστη καί φυσικά καί οἱ ἀθηναῖοι, τὸ ἴδιο κάνανε. Ἄσε πού εἶποσι χρόνια πρὶν, αὐτὸς ὁ χώρος τοῦ σταδίου ἦτανε τὰ ἔφαγα τῆς Ἀθήνας καί πρὶν ἀπὸ τὰ ἔφαγετα, ἦτανε τὸ μέρος ὅπου ἀδειάζανε τὰ κάρρα μὲ τὰ σκουπίδια. Καταλαβαίνε ἡ λοιπὴν τί ἦτανε τὸ στάδιο ἐκεῖνη τὴν ἐποχῆ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ τὴν ἐποχῆ ἐκεῖνη, στὰ 1870, ὁ "Οθων εἶχε φύγει ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καί βασίλευε ὁ Γεώργιος ὁ Α'. Ὅπως ἔω ἀποῦσαι ἔδωσε αὐτὸς χρήματα ἀπὸ τὸ προσωπικὸ του ταμεῖο, γιὰ νά ἐπισκευασθεῖ ἔστω καί πρόχειρα τὸ ἄρχατο Παναθηναϊκὸν στάδιον.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐτσι ἀκριβῶς εἶναι καί μπράβο πού τὰ ξέρεις Γιάννη μου. Ὅλη αὐτὴν τὴν ἱστορίαν τὴν ἀνέλαβε ὁ βαυαρὸς ἀρχιτέκτων Τσίλλερ, πού μετέφερε τόννους ἐπὶ τόννων χῶμα γιὰ ν' ἀποκαλύψῃ τὸ ἄρχατο στάδιο. Καί τότε ἀποκαλύφθηκε ὅτι ἐλάχιστες μάρμαρινες περικίδες εἶχαν σωθεῖ ἀπὸ τὴν ἀσβεστοποίηση. Τέλος πάντων, οἱ ἐλλείψεις συμπληρώθηκαν μὲ ξύλινους πάγκους. Καί τώρα φτάνομε στὴν ὁδὸν Φωκίανου.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Στὴν ὁδὸν Φωκίανου ; Τί θέλε ἡ νῆ πῆς ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἔρεις Γιάννη πού βρίσκειται ἡ ὁδὸς Φωκίανου ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Νομίζω πὸς εἶναι πᾶροδος τῆς ὁδοῦ Ἐρατοσθένους πού βρίσκειται κοντὰ στό στάδιο.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀκριβῶς. Καί ξέρεις γιατί αὐτὸς ὁ ὀρομῆνος λέγεται ὁδὸς Φωκίανου ;
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Αὐτὸ ἀπὸ πού νά τὸ ξέρω ; Ποιὸς ἦτανε αὐτὸς ὁ Φωκίανός ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἰωάννης Φωκιανός. Ἐνα ὄνομα πού πρέπει νά τό τιμοῦμε μέ ἰδιαίτερο σεβασμό. Κι' ὅμως εἶναι ἄγνωστό στόν κόσμο καί κυρίως ἄγνωστο στους ἄθλητάς. Βέβαια ὁ ἄθλος Ἀθηναίων, ἔχει δώσει τό ὄνομα τοῦ Φωκιανοῦ σ' ἕνα δρόμο, μέ στόν ὅτι εἶναι ἄρκετό. Ὅμως γιά τόν Φωκιανό θά μιλήσουμε ἀργότερα, ἀφοῦ πρῶτα πάνουμε ἕνα μουσικό διάλειμμα, πού θά μᾶς τό προσφέρει ἡ ὀρχή μας ἡ Κλειώ.

ΚΑΒΙΣ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία μουσικής) Τ ρ α γ ο ὕ δ ι

(Μετά τό τραγοῦδι)

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ἀνυπομονῶ νά μάθω γιά τόν Φωκιανό.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὁ Ἰωάννης Φωκιανός ἦτανε στά 1868 φοιτητής τῶν ἐπισκοπομαθηματικῶν. Τοῦ ἔρρεσε πολύ ὁ ἀθλητισμός καί ἡ γυμναστική, μαζί δέ μέ τόν μεγαλύτερό του ἀδελφό γυμναζόντουσαν τακτικά. Μιά μέρα ὅμως ὁ ἀδελφός τοῦ Γιάννη τοῦ Φωκιανοῦ ἔπεσε ἀπό ἕνα δίζυγο καί ἔμεινε στόν τόπο.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Σκοτώθηκε δηλαδή;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Σκοτώθηκε ὁ ἄνθρωπος. Καί ἀπό τότε ὁ Ἰωάννης Φωκιανός γιά τήν μνήμη τοῦ ἀδελφοῦ του, ἐγκατέλειψε τό πανεπιστήμιο καί ἔγινε ὁ ἀπόστολος τῆς γυμναστικῆς καί ἀθλητικῆς ἰδέας στήν Ἀθήνα. Ἐζήτησε ἀπό τό Ὑπουργεῖο τῆς παιδείας νά τοῦ ἀνατεθεῖ ἡ ὀργάνωσις τῆς γυμναστικῆς στά σχολεῖα... καί στά 1868, τό Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας τόν εἰώρισε: Ἰδιαίτερον διδασκαλον τῆς γυμναστικῆς " εἰς τά σχολεῖα τῶν Ἀθηναίων μέ μισθόν 25 δραχμές τόν μήνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ἐίκοσι πέντε δραχμές; Ἦσο ἦτανε οἱ συνήθεις μισθοί ἐκείνη τήν ἐποχή;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Οἱ πλεονεξοῦντες τῶν Ὑπουργείων ἔπαιρναν πενήντα δραχμές. Ὁ διδασκαλος τῆς γυμναστικῆς δέν ἔπρεπε νά παίρνῃ περισσότερες ἀπό εἴκοσι πέντε.

- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ φαντάζομαι ότι ο Φωκτανός δεν θ' απογοητεύθηκε με τόν άσημαντο μισθό μ' α' έξακολούθησε τήν έργασία του με πίστι και άφοσίωσι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι είναι. Ο Φωκτανός έρχισε άγώνες πραγματικούς για νά είσασχθή ή γυμναστική στά σχολεία. Δεκεπέντε δόκιμα χρόνια παιδεύοντανε και από τέ 1868, μόνο στά 1883, επί κυβερνήσεως Καριλάου Τριμύπη βρήκε τήν δικαίωσι τών κόπων του. Πραγματικά στά 1883, όχι μόνον ή γυμναστική έθεωρετο μίσημα υποχρεωτικό στά σχολεία, μ' α' ή βαθμολογία της έπηρέαζε και τούς άλλους βαθμούς στό τελικό έξοδισμα της βαθμολογίας. ~~Αλήθεια~~
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Είναι αλήθεια ότι τό γνωστό μας Κεντρικό Γυμναστήριο, άπέναντι από τό στάδιο, είναι τό πρώτο γυμναστήριο που ίδρύθηκε στην 'Αθήνα ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όχι μόνο είναι τό πρώτο, μ' α' και τό πρώτο γυμναστήριο στην 'Ελλάδα στό οποτον έγιναν γυμναστικές επίδειξεις τών σχολείων και τών σφαιρών άκωμη. Καί ξέρεις ποτε έγινε α' αυτή ή πρώτη επίδειξι ; Στίς 15 Μαΐου 1883, ένα είδος εξέτάσεων της γυμναστικής, δημοσίως.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ φαντάζομαι τί θ' α' έγινε. Συναγερμός στην 'Αθήνα. Κυριολεκτικά θ' α' έγινε συναγερμός. Οί άθηναίοι θ' α' έτρεξαν νά δοϋν τά πορίτσια νά γυμνάζωνται.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ φυσικά ο χείρος του Γυμναστηρίου δεν έπαρκουσε για τόσες χιλιάδες άθηναίους που έτρεξαν νά δοϋν τό θέαμα. Καί οί είκοσι χιλιάδες άθηναίων που θέλανε νά δοϋνε, σκαρφάλωσανε στόν αδφο του 'Αρθητου, για νά μπορέσουν νά θαυμάσουν έστω και από μακρούά τά νειβτα που θ' α' έκαναν γυμναστικές άσκήσεις.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πιστεύω ότι θ' α' είχε επιτυχία ή πρώτη αυτή γυμναστική επίδειξις τών σχολείων.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν έχεις παρα νά διαβάσης τίς έντυπώσεις τών δημοσιογράφων από τίς έφημερίδες.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Αί μαθητειαί γυμναστικάί ἐπιδείξεις τῶν σχολείων ἐστέφθησαν ὑπὸ ἀπολύτου ἐπιτυχίας. Ὅποιος ἁρμονικὸς ρυθμὸς εἰς τὰς κινήσεις κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν γυμναστικῶν παραγγελμάτων, ὅποιον εὐχάριστον θέαμα, παρουσίασαν αἱ τε μαθήτριά καὶ οἱ νεαροὶ βλαστοὶ μαθηταί, ἡ σφριγῆσα νεολαία τῆς σήμερον, αἱ μητέρες καὶ οἱ γεννήτορες τῆς αὔριον. Ἐκαστον γυμναστικὸν παράγγελμα, ὡς π.χ. τὸ τὰς χεῖρας τείνατε, τὰ χεῖρας ἄνω· τὸ γόνυ κέμψατε καὶ ἄλλα παρεμφερῆ, ἠμολουθεῖτο ὑπὸ μιᾶς ὁμαδικῆς ἐκτελέσεως τοῦ παραγγέλματος, ὡς ἐάν αἱ ἑκατοντάδες τῶν μαθητῶν καὶ μαθητῶν εἶχον ἓν σῶμα, δύο χεῖρας, δύο πόδας. Καὶ τὰ ὄμματα τῶν χιλιάδων θεατῶν ἀπὸ τοῦς πέριξ λόφους, θαυμάζοντα ἀπὸ τὰς γυμναστικὰς κινήσεις καὶ τὴν ἀφογὸν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, προσητένιζον μετ' ἐλπίδων τὸ μέλλον τῆς πατρίδος...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ὅμως ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἰωάννη Ὁπιανθ, ποῦ τὸ ὄνομα του εἶχε γίνῃ σῦμβολο τοῦ ἀθλητισμοῦ στὴν παλιαν Ἀθήνα, ἔχομε καὶ ἄλλον ἓνα, τὸν Πιπύλαο Πύργο

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Πύργος, εἶπες;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ναί, Πιπύλαος Πύργος ποῦ ἦτανε γυμναστής γενικῶ καὶ εἰδικώτε-
ρα ἀπλοδιδακταλός. Ὁ Πύργος ἐδίδασκε ξιφασικὰ καὶ τὴν ἐποχὴ
ἐκείνη ποῦ οἱ μονομαχίες δέν ἦτανε καθόλου σπάνιες, ὅλοι οἱ
νεαροὶ Ἀθηναῖοι, φιλοδοξοῦσαν νὰ γίνουν μαθηταί τοῦ Πύργου
νὰ μάθουν σπαθί, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ μονομαχήσουν ἔν τυχόν πα-
ρουσιαζότανε καμμιά εὐκαιρία...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Τὰ τελευταῖα χρόνια τοῦ ἱπποτισμοῦ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Ὅχι καὶ τὰ τελευταῖα, γιατί ἕως τὰ 1920, ἔδω καὶ πενήντα
χρόνια, εἶχαμε ἁρκετὲς μονομαχίες στὴν Ἀθήνα. Ὅμως ἔς ἀφῆ-
σωμε τίς μονομαχίες ποῦ θὰ μᾶς ἀπασχολήσουν κάποια ἄλλη μέρα
καὶ ἔς ξαναγυρίσωμε στὸν ἀθλητισμό. Τί λέγαμε;

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ "Ότι ό 'Ιωάννης Φωκιανός ό γυμναστής και ό Πικόλαος Πύργος γυμναστής και άπλοδιδάσκαλος, πρέπει νά θεωρουνται ότι είναι οι δημιουργοί του άθλητικού πνεύματος στην 'Αθήνα και κατ'έπέ-
κτασιν, στην 'Ελλάδα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι είναι. ΚΑ ό 'Ιωάννης Φωκιανός δέν πρόλαβε νά άπολαύση τους καρπούς της έργασίας του και του μόχθου του. Πρόλαβε και εΐδε τους 'Ολυμπιακούς 'Αγώνες του 1896...

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Στάσου. Αύτοι οι 'Ολυμπιακοί 'Αγώνες του 1896, νομίζω πώς είναι οι πρώτοι διεθνείς 'Ολυμπιακοί άγώνες που έγιναν στον κόσμο. "Η όχι ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Όπως δήποτε. Δυό χρόνια πριν, στα 1894, ό βαρβνος ντέ Κουμπερτέν, γάλλος φίλαθλος, ξεκινώντας με βási την ιδέα του Παναγιώτη Σούτσου και του Εδωγγέλη Ζήππα από την 'Οδησό, είχε ρίξει την ιδέα, στο Παρίσι, νά καθιερωθούν διεθνείς 'Ολυμπιακοί 'Αγώνες. Συνεπροτήθη λοιπόν ένα διεθνές άθλητικό συνέδριο, στο ~~Παρίσι~~ Παρίσι, στο όποτον άθλητικό συνέδριο έλαβαν μέρος κυρίως διπλωματικές προσωπικότητες, γιατί άθλητικές δέν υπήρχαν άνομη.

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ "Έλαβε μέρος και ή 'Ελλάδα σ' αυτό τό άθλητικό συνέδριο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βεβαίως, μα πριν φτάσωμε σ' αυτό, ές κάνωμε ένα μουσικό διάλειμμα για νά σπάμε και την μονοτονία του διαλόγου... Τι θα μας θυμίση ή κλειώ ;

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ "Ας την αφήσωμε στην έκλογή της... Πάντα κάτι καλό θα 'χου νά μας πής.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Τ ρ α γ ο υ δ ι .

(μετά τό τραγουδι)

ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ "Ας ξαναγυρίσωμε τώρα στο διεθνές άθλητικό συνέδριο του Παρισιού. Εΐπαμε ότι έγινε στα 1894.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβώς, στα 1894, δυό χρόνια πριν από τους πρώτους 'Ολυμπιακούς 'Αγώνες του 1896.

- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καί ἀποφασίσθηκε νά γίνουν οί πρώτοι Ὀλυμπιακοί Ἀγῶνες στήν Ἀθήνα :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ὑστερα ἀπό μεγάλη συζήτηση, γιατί ὅπως ἦταν φυσικό ὁ βαρβνος ντέ Πουμπερτέν, σάν φραντσέζος πού ἦτανε, ἤθελε νά γίνουν οί πρώτοι Ὀλυμπιακοί Ἀγῶνες στό Παρίσι. Κί στό συνέδριο τήν Ἑλλάδα τήν ἀντεπροσώπευε ἕνας διπλωμάτης καί λογοτέχνης, ὁ γλωσσομαθέστατος Δημήτριος Βικέλας, ὁ ὁποῖος ἐπρότεινε νά γίνουν - τιμῆς ἕνεκεν - οί πρώτοι Ὀλυμπιακοί Ἀγῶνες στήν Ἀθήνα. Καί τό συνέδριο τό ἐδέχθηκε, ἔτσι τόσο γιά νά τιμηθῆ ἡ Ἑλλάδα, μέ κυρίως ἀπό ἐντίδρασι τῶν Ἑγγλων γερμανῶν, Ἰταλῶν καί αὐστριακῶν ἐκδομη γιά νά μὴν προηγηθῆ τό Παρίσι...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ὅπως καί νά ἔτανε, αὐτή ἡ ἐντίδρασις ἀφέλησε καί ἐξυπηρέτησε τόν τόπο μας, ἐφοῦ ἀποφασίσθηκε νά γίνουν οί πρώτοι Ὀλυμπιακοί Ἀγῶνες στήν Ἀθήνα.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναί, ἀλλῆ τότε δημιουργήθηκε νέο πρόβλημα, ἀπό ἐλληνικῆς πλευρῆς ἀπὸ αὐτήν τήν φορῆ.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Τό εἶδος πρόβλημα :
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πού θά γινόντουσαν αὐτοί οί ἐπίσημοι καί πρώτοι σέόν κόσμον Ὀλυμπιακοί Ἀγῶνες ; Στάδιο δ' ἔν ὑπῆρχε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ὡς ~~ἔως~~ δέν ὑπῆρχε ; Δέν εἶπαμε ὅτι τό εἶχανε καθαρῶς καί νῆπως καί τό εἶχανε προχεῖρας ἔτσι ἐπισκευάσει ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Προχεῖρας Γιάγιο. Προχεῖρας εἶπαρ... Μὲ δύο τραῖς κερνίδες ἀπὸ μάρμαρο καί τῆς ὑπόλοιπες μὲ σανιδένια σιαμνάκια ; Γιά τ' ἔνομα τοῦ θεοῦ... Ἐπρεπε νά ἐπισκευασθῆ ἀλόκληρο, νά διορθωθῆ, νά τό κάνουν μαρμαρένιο... καί πού λεφτά ; Δυὸ χρόνια πρίν, ἡ Ἑλλάς εἶχε κάνει πτόχευσι καί δέν ὑπῆρχε οὔτε δραχμή στό Δημόσιο Ταμεῖο γιά τέτοιες δαπάνες...

- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Καί τί ἔγινε τότε ; Εἶρω πὸς τὴν δαπάνη γιὰ τὴν ἀνακαρμάρωσι τοῦ σταδίου τὴν ~~δαπάνη~~ κατέβαλλε ὁ ἐθνικός εὐεργέτης Γεώργιος - Ἄβέρωφ...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πάλιστα, ὁ Γεώργιος Ἄβέρωφ. Εἶρεις καμμὲ φορὲ πὸς τὴν παρομοιάζω τὴν φτωχὴ μας τὴν Ἑλλάδα, γιὰ τὰ χρόνια ἐνεῖνα βέβαια μ' ἓνα μικρὸ, φτωχὸ καὶ ἄπροικο κοριτοκόπουλο ποὺ ἔχει πλούσιους συγγενεῖς, πλούσιους μπαρμπάδες, θεῖους. Κα' ἀπὸ τέτοιους μπαρμπάδες, εἶχε ἓνα σωρὸ ἢ φτωχοῦλα μας ἡ Ἑλλάδα.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πραγματικῶς. Μερικὰ ὀνόματα ἔρωθον : Τσιτίτσας, Σκουρνάρας, Βαλαϊάνος, Ζάπκας, Κοργιαλένιος, ὁ βαρῶνος Σίνας κα' ἓνα σωρὸ ἄλλοι.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Γιὰ τὴν ἀνακαρμάρωσι τοῦ σταδίου, ἡ Ἑλλάδα κατέφυγε στὸν Γεώργιο Ἄβέρωφ, στὴν Αἴγυπτο. Νά εἶναι ὀλοκληρὴ ἱστορία πὸς πῆγε ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τῆς Ἀθήνας στὸν Ἄβέρωφ στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ γι' αὐτὸ θά τὴν συζητήσωμε ἕλλη φορὰ. Γιὰ τὴν ὥρα πρέπει νά θυμηθοῦμε πάλι τὸν πρωτεργάτη τῆς ἰδέας τοῦ ἀθλητισμοῦ, τὸν Σωκλιανὸ, ποὺ μόλις πρόλαβε νά ἰδῆ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες τοῦ 1896 καὶ ὄστερα ἀπὸ ἓνα μῆνα πέθανε...
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Πέθανε ; Τότε μετὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Καί ὁ καημένος. Καὶ πέθανε νεώτατος σέ ἡλικία 53 ἐτῶν ὄστερα ἀπὸ μίαν ἐγκείρησι γιὰ ἔλκος νομίζω.
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ὀλη αὐτὴ ἡ συζήτησις γιὰ τὰ ἀθλητικὰ τῆς παλιῆς Ἀθήνας ἔχει ἀριστὸ ἐνδιαφέρον γι' αὐτὸ θά πρέπει νά τὴν συνεχίσωμε. Γιὰ τὴν ὥρα, ἔς θυμηθοῦμε ἀκόμη ἓνα τραγοῦδι πρὶν τελειώσωμε τὴν ἀποφινὴ μας κουβέντα.
- ΚΑΛΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου). Τ ρ α γ ο ῦ δ ι
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ἀγαπητέ μου Γιάννη, πάλι πέρασε ἡ ὥρα καὶ πάλι διακόπτομε
- ΓΙΑΝΝΙΑΝΗΣ Ὁρεβουάρ λοιπὸν γιὰ τὴν ἕλλη Κυριακὴ
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Τὴν ἔδωκε πάλι ὥρα !